

Fylkesmannen i Nordland

BRØDRENE BERG AS
Nedre Vågen 16 (JE)
8063 Værøy

Bodø, 30. november 2018

Deres ref.:
Roger Jakobsen

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/6717
Saksbehandler:
Marit Torsvik

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Brødrene Berg AS Kontrollnummer: 2018.024.I.FMNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Roger Jakobsen (telefonintervju)

Fra Fylkesmannen i Nordland:

Marit Torsvik

Andre deltagere fra virksomheten:

Jarle Berg (befaring)

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i
Nordland:*

Trine Moland

Deltager fra kommunen:

Nikolai Hansen (befaring)

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Brødrene Berg AS den 1. november 2018 og påfølgende intervju av daglig leder via telefon den 27. november 2018. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Nordland avdekket 4 avvik og ga ingen anmerkning(er) under inspeksjonen. Vi ser alvorlig på avvikene, særlig siden dette dreier seg om gjentatte avvik som også ble påpekt under tilsyn i 2014.

Avvik:

1. Virksomheten har ikke installert renseanlegg og utslippsledning i samsvar med kravene i forurensningsforskriftens kapittel 26
2. Virksomheten har ikke skriftlig dokumentert internkontroll for ytre miljø
3. Virksomheten gjennomfører ikke systematiske substitusjonsvurderinger av kjemikalier som er i bruk
4. Virksomheten mangler rutiner for håndtering av farlig avfall

Anmerkninger:

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

30. november 2018	Marit Torsvik	Oddlaug E. Knusten
dato	kontrollør	seksjonsleder

Fylkesmannen i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Værøy kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: BRØDRENE BERG AS	
Organisasjonsnr.: 972321788	Eies av: 976483006
Bransjenr. (NACE-kode): 10.201 - Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk	

Kontrollert enhet

Navn: Brødrene Berg AS	Anleggsnr.: 1857.0014.01
Kommune: Værøy	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Fiskeforedling	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og produktkontrollloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens aksjon for fiskeindustri.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Brødrene Berg AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Brødrene Berg AS innen 15. februar 2019 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmnopost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Nordland v/Marit Torsvik.

4. Pålegg om opplysninger

Brødrene Berg AS må sende Fylkesmannen i Nordland følgende opplysninger innen 15. februar 2019 (jf. forurensningsloven § 49):

- Redegjørelse for installering av renseanlegg og utslippsledning i samsvar med kravene i forurensningsforskriftens kapittel 26, jf. avvik 1
- Skriftlig dokumentert internkontroll for ytre miljø, jf. avvik 2
- Prosedyre for vurdering og bruk av kjemikalier, jf. avvik 3
- Prosedyre for håndtering og levering av farlig avfall, jf. avvik 4

Klageadgang

Dere har rett til å klage på pålegg om opplysninger dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. En klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen i Nordland senest 3 dager etter mottakelsen av denne rapporten (jf. forvaltningsloven § 14). En klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 26. oktober 2018. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Brødrene Berg AS bli ilagt et gebyr på kr 17 200,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Nordland. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Nordland (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke installert renseanlegg og utslippsledning i samsvar med kravene i forurensningsforskriftens kapittel 26

Avvik fra:

Forurensningsforskriften §§ 26-3 og 26-4

Kommentarer:

Prosessavløpsvann fra fiskeforedlingsbedrifter skal passere et renseanlegg før det slippes ut i sjø. Anlegg som tar imot inntil 1000 tonn råstoff per år skal ha et renseanlegg med en effektivitet tilsvarende silanlegg med spalteåpning på 3 mm eller mindre. For anlegg som tar imot mer enn 1000 tonn råstoff per år, gjelder krav om spalteåpning på 1 mm eller mindre. Utslippsledningen skal enten knyttes til offentlig avløpsnett eller legges i sjø med god vannutskifting. Utslippspunktet skal til enhver tid ligge under vannoverflaten. For anlegg som tar imot mer enn 1000 tonn råstoff per år, gjelder i tillegg at utslippspunktet skal ligge minst 10 meter under vannoverflaten, regnet ved laveste vannstand.

Hos Brødrene Berg AS er prosessavløpsvannet nå samlet i en utslippsledning. Utslippspunktet ligger under vannoverflaten, men forholdene på dette stedet er ikke dype nok til at utslippsledningen kan ligge 10 meter under vannoverflaten. Virksomheten har heller ikke installert anlegg for rensing av prosessavløpsvannet. Brødrene Berg AS tar enkelte år imot mindre enn 1000 tonn råstoff per år og andre år mer enn 1000 tonn råstoff per år. Råstoffet består i all hovedsak av torsk. Det produseres tørrfisk, ferskfisk og lutefisk. Anlegget har en maksimal produksjonskapasitet på ca. 50 tonn ferdigvare per dag.

Daglig leder opplyser at virksomheten for ca. 2 år siden la om metoden for mottak av råstoff fra båt. Denne omleggingen har medført at en større del av prosessavløpsvannet nå tas inn i produksjonsanlegget. Hensikten er å oppnå best mulig kvalitet på produktet. Denne omleggingen har også medført at virksomheten tar hånd om en større andel biprodukter enn tidligere. Dette betyr, ifølge daglig leder, at det i svært liten grad skjer tilgrising av biprodukter i kaiområdet. Konsekvensen er at produksjonsanlegget sin mengde med prosessavløpsvann har økt betydelig. Daglig leder opplyser at de er i kontakt med et firma som leverer løsninger for rensing av prosessavløpsvann. Den store mengden med vann gjør at det har vært utfordrende å komme fram til en løsning som teknisk og økonomisk sett er egnet. Kravet om rensing av prosessavløpsvannet står likevel fast. Dette er forskriftsregulerte krav som gjelder for alle fiskeforedlingsbedrifter, det vil si de som tar imot 50 tonn råstoff per år eller mer og som har utslipp til sjø.

Avvik 2

Virksomheten har ikke skriftlig dokumentert internkontroll for ytre miljø

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 4 - 8

Kommentarer:

Under gjennomføringen av tilsynet kom det fram at Brødrene Berg AS ikke kan legge fram noen overordnet skriftlig dokumentasjon som viser at de har innført internkontroll for ytre miljø. Vi viser her til de punktene i internkontrollforskriftens § 5 andre ledd der det er gitt et særskilt krav om skriftlig dokumentasjon:

Punkt 4, fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Daglig leder opplyser at virksomheten har jobbet aktivt med å få bedre kontroll på håndtering av biprodukter, oppsamling av prosessavløpsvann og sortering av avfall. Det kom også fram at hensynet til ytre miljø er fast tema på styremøter og lignende. Det finnes imidlertid ingen skriftlig nedfelte målsetninger som omhandler ytre miljø. Dette skal finnes i virksomheten sin overordnede HMS-dokumentasjon.

Punkt 5, ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder fordeling av HMS-ansvar

Hos Brødrene Berg AS utføres, ifølge daglig leder, en del praktiske HMS-oppgaver av en ansatt som jobber ute i produksjonen. Virksomheten har ikke nedfelt skriftlig hva dette ansvaret innebærer, heller ikke hvordan andre oppgaver på HMS er fordelt. Dette betyr at det heller ikke finnes skriftlig hvordan ansvaret for oppfølging på ytre miljø er fordelt.

Punkt 6, kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko

Kartlegging og vurdering av risiko skal danne utgangspunktet for utarbeidelse av virksomheten sitt HMS-system. På bakgrunn av en systematisk utført risikovurdering, skal det også være laget tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Brødrene Berg AS kan ikke vise til at det er utført noen slik systematisk gjennomgang av virksomheten sin påvirkning av ytre miljø. For øvrig vises det til avvik 3 og 4.

Punkt 7, iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav

Som minimum forventer vi å finne et skriftlig dokumentert system for registrering av uønskede hendelser, det vil vi et avvikssystem eller lignende. Vi forventer også å finne et skriftlig dokumentert system for jevnlig gjennomføring av HMS-runder eller tilsvarende. Brødrene Berg AS kunne ikke vise til at de hadde innført noen skriftlige rutiner for avviksregistrering, HMS-runder eller tilsvarende som omhandler hensynet til ytre miljø. Virksomheten kan heller ikke legge fram noen andre skriftlige rutiner som gjelder for ytre miljø, for eksempel håndtering av kjemikalier, biprodukter og avfall. Det finnes et skriftlig system for loggføring av biprodukter («slogpermen»), men ingen overordnet beskrivelse av hvordan kravet til journalføring av mengde råstoff, ferdigvarer, vannforbruk, biprodukter og kjemikalieforbruk er ivarettatt. For øvrig vises det til avvik 3 og 4.

Punkt 8, foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen

Med jevne mellomrom, for eksempel årlig, skal bedriften gjennomgå internkontrollsystemet sitt for å sikre at dette fungerer som forutsatt. En slik gjennomgang skal dokumenteres skriftlig. Brødrene Berg AS kan ikke legge fram noe skriftlig dokumentert internkontroll for ytre miljø og har derfor heller ingen rutiner for gjennomgang å kunne vise til.

Avvik 3

Virksomheten gjennomfører ikke systematiske substitusjonsvurderinger av kjemikalier som er i bruk

Avvik fra:

Produktkontrollloven § 3a og internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 6 og 7

Kommentarer:

Brødrene Berg AS bruker ulike kjemikalier i produksjonsanlegget, blant annet rengjørings- og desinfeksjonsmidler. Ved bruk av slike produkter skal det være vurdert om det finnes alternativer som medfører mindre risiko for miljøforstyrrelse. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Under tilsynet kom det fram at virksomheten ikke gjennomfører noen systematisk miljøvurdering av sin kjemikaliebruk. Det kunne heller ikke legges fram noen skriftlige rutiner for bruk av kjemikalier.

I henhold til internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 7 forventer vi at rutiner for virksomheten sin vurdering og bruk av kjemikalier er skriftlig dokumentert. Herunder skal det inngå rutiner for vurdering av alternativer med lavere miljørisiko. Slike vurderinger skal være basert på tilgjengelig kunnskap om risiko. Dette er en del av det som skal til for at virksomheten oppfyller sine plikter etter internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 6. Risikovurdering av kjemikalier kan gjøres ut fra den informasjonen som finnes i HMS-datablader for aktuelle kjemikalier. Her er det en forutsetning at virksomheten både har tilgang til oppdaterte HMS-datablader og at virksomheten gjør en vurdering av de opplysningene som finnes der.

Avvik 4

Virksomheten mangler rutiner for håndtering av farlig avfall

Avvik fra:

Avfallsforskriftens §§ 11-5, 11-8 og 11-12 og internkontrollforskriftens § 5 andre ledd punkt 6 og 7

Kommentarer:

Når farlig avfall leveres til godkjent mottak, skal virksomheten fylle ut et deklarasjonskjema for hver type farlig avfall. Dette skal gjøres elektronisk via Avfallsdeklarerer.no. Brødrene Berg AS oppgir at de har levert farlig avfall via sitt morselskap, Jarle Berg's Sønner AS. Det kan imidlertid ikke dokumenteres skriftlig at deklarasjonsplikten for videreleveringen av dette farlige avfallet er overholdt. Dette betyr at vi ikke finner noen registrert levering av farlig avfall for Jarle Berg's Sønner AS i Avfallsdeklarerer.no. Vi gjør oppmerksom på at farlig avfall som har blitt levert til det kommunale mottaket ved Værøy Auto, ikke har blitt deklarerert for noen virksomheter på Værøy. Avfallet har dermed blitt sendt videre og er blitt betalt for som om det har kommet fra husholdningene på Værøy. Dette forholdet er under særskilt oppfølging av Fylkesmannen. Samtidig er det slik at virksomhetene selv er ansvarlig for å oppfylle sin deklarasjonsplikt. Leveringen må da gjøres til et mottak som håndterer deklarerer fra virksomheter.

Generelt kan ikke Brødrene Berg AS legge fram skriftlige rutiner for håndtering og levering av avfall, heller ikke når det gjelder ulike typer farlig avfall. Under befaringen fikk vi imidlertid bekreftet at det finnes et system for sortering av ulike fraksjoner avfall som sendes videre til gjenvinning, for eksempel papp og plast. Vi fant imidlertid ikke noe system for sortering og lagring av farlig avfall. I en fiskeindustribedrift forventer vi å finne et slikt system, selv om mengdene med farlig avfall kan være små. Dette betyr at vi forventer å finne en egen plass i bedriften der aktuelle typer farlig avfall samles opp sortert i egnet og merket emballasje, for eksempel oljefiltre, spillolje, sprayflasker og lignende. Vi har ingen kommentarer til at Brødrene Berg AS samordner sin håndtering av farlig avfall med morselskapet. Det er imidlertid de samme kravene som gjelder og bedriften må kunne vise til at det finnes et system for sortering, lagring og levering av farlig avfall, både rent fysisk på stedet og via skriftlig dokumentasjon. Vi forventer dessuten at kartlegging av hvilke typer farlig avfall som kan oppstå inngår i virksomhetens sin miljørisikovurdering.

8. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)